

AR

▲ Jean-Eric Habimana woont in Rwanda en werkt hard aan zijn wielrencarrière.
 ◀ Hij traint veel met zijn fiets in het 'Land van duizend heuvels'.
 ▼ Iedereen in het Rwandese dorp staart de wielrenner aan, met zijn flitsende fiets en pak. FOTOS EVA DEVRIES

Eva de Vries

‘**T**oen ik klein was rende ik iedere dag naar de grote weg in de hoop wielrenners langs te zien zoeven”, vertelt de 16-jarige Jean-Eric Habimana. „Het leek alsof ze één waren met hun fiets. Ik vond het prachtig.” In de eenvoudige woonkamer van het lemen huis legt hij uit hoe het allemaal begon. Het huis, waar hij woont met zijn ouders, twee broers en twee zussen, staat bovenop een berg in het noorden van Rwanda, niet ver van de Congolese grens.

Kippen

„Ik probeerde mijn ouders te overtuigen om een transportfiets te kopen, zodat ik onze kippen naar de markt kon brengen.” Zijn tactiek werkte. De zware stalen fiets werd aangeschaft, Jean-Eric bracht ’s ochtends de kippen naar de markt en trainde na schooltijd. Urenlang. Bergop. Bergaf.

Vorig jaar werd zijn inzet beloond. In het dorp werd een grote fietswedstrijd (voor gewone fietsen) georganiseerd. Jean-Eric won, werd gescout door een lokale club en kreeg zijn eerste racefiets. „Eerst geloofde ik het niet. Ik had zelfs nog nooit een echte racefiets aangeraakt!” Zijn ogen glimmen als hij erover praat. Zijn moeder, die binnenkomt met een pan dampende zoete aardappelen, legt haar hand op zijn schouder. „We zijn zo trots op hem.”

Fietsen verbindt

De racefiets heeft Rwanda veroverd. De carrières van landgenoten als Adrien Niyonshuti en Valens Ndayisenga begonnen op een soortgelijke manier. Niyonshuti deed als eerste Rwandese renner mee aan de Olympische Spelen en Ndayisenga won twee keer de Tour de Rwanda en rijdt nu voor

Wielrenmania

Hoe de racefiets Rwanda veroverd en verbindt

Tien jaar geleden hadden veel Rwandezers nog nooit een racefiets gezien. Nu trainen er Rwandese renners in teams in Europa en winnen ze zelfs af en toe een medaille. Wielrennen groeit hard in het kleine Centraal-Afrikaanse land. Jong talent droomt van een glansrijke carrière aan de top. Met als ultiem doel: de Tour de France.

het Oostenrijkse Tirol Cycling Team. „Die jongens bouwen huizen voor hun families, zorgen dat nichtjes en neefjes naar school kunnen”, vertelt Richard Mutabazi, onderdirecteur van het Africa Rising Cycling Centre (ARCC), de thuisbasis van Rwanda’s nationale fietsteam. Hij zal directeur Jock Boyer opvolgen, die het wielrennen hier tien jaar geleden op de kaart zette. De Amerikaanse prof houdt vanuit zijn ranch in Wyoming ’n oogje in het zeil.

Volgens hem kennen mensen Rwanda vooral als het land waar in ’94 ruim 800.000 Tutsi’s en gematigde Hutu’s werden vermoord. „Nu zien ze dat Rwanda meer is dan genocide.” En fietsen verbindt, zegt hij. „Als Team Rwanda rijdt, dan juicht het hele land.”

Tour de France

Jean-Eric maakt zich klaar voor zijn middagsessie. Hij heeft het geschopt tot het jeugdteam van Team Rwanda en neemt zijn training uiterst serieus. „Ik sta over een paar jaar aan de start van de

Tour de France.” Als we over een hobbelig zandpad lopen richting de asfaltweg, wordt Jean-Eric gevolgd door tientallen kinderen. Voorbijgangers staren. Ezelkarren stoppen. Zijn flitsende pak en glanzende fiets trekken bekijks. Ondertussen vertelt hij over zijn voorbeeld: de Spaanse Alberto Contador. „Als hij valt, stapt-ie meteen weer op.”

Duizend heuvels

Perfekte asfaltwegen, relatief weinig verkeer en prachtige bergen. Rwanda, niet voor niets ook ‘Land van duizend heuvels’ genoemd, is een fietsland bij uitstek. „Fietsen hoort bij de cultuur”, voegt Muta-

bazi toe. „Al zo lang wordt de fiets gebruikt om groente, fruit en andere producten naar de markt te brengen.” Volgens Boyer hebben ze ook fysiek een streepje voor. „Rwandezers zijn licht gebouwd, herstellen stel, kunnen extreem hard trainen en zijn klimmers.”

Ondertussen pakt het land de sport steeds professioneler aan. Er zijn acht lokale clubs, die renners leveren voor het nationale team. En het Ministerie van Sport maakte van wielrennen topprioriteit.

Zo financierde de president het nieuwe terrein van het ARCC. Ook is de importbelasting van fietsen verlaagd van 100 procent naar 0. Mutabazi: „Het is nu goedkoper om alles te importeren.”

Schaduw van vulkanen

De ochtend na de ontmoeting met Jean-Eric, moet hij zich melden bij het ARCC voor een trainingskamp. Na een stevig ontbijt van pannenkoeken en gekookte eieren beginnen Jean-Eric en zijn teamgenoten aan een lange tocht.

Het peloton racet door het schit-

terende landschap, in de schaduw van de grote vulkanen van het Virunga gebergte.

Jean-Eric neemt de kop over. Ondanks de kou gutst het zweet van zijn voorhoofd. „Een paar maanden terug reed hij in Zuid-Afrika zijn eerste internationale wedstrijd. Hij won drie medailles”, vertelt assistent-coach Nathan Byukusenge. „Nu kent iedereen hem, dat geeft hem nog meer motivatie. Hij is jong, de wereld ligt aan z’n voeten.”

Alles is mogelijk

De bergen, de politiek, fysieke kenmerken en een ‘alles is mogelijk’-mentaliteit. Niets lijkt de Rwandese renners in de weg te staan. „Natuurlijk zijn er uitdagingen”, relativeert Boyer.

Het blijft een nieuwe sport. Renners vinden het moeilijk om hun energie te sparen. Niet meteen voluit gaan, op tijd eten, genoeg drinken. „Het zijn korte- in plaats van langetermijndenkers. Daarmee zijn ze ook opgegroeid. Leven met de dag. Het kost tijd om dat te veranderen.” ’s Avonds, na de spaghetti en yogales, kijken de jongens filmpjes van de Tour. „Ik probeer ervan te leren”, legt Jean-Eric uit. „Zie je hoe ze samenwerken als team? En hoe ze elkaar uit de wind houden? Dát is hoe ze winnen!”

Boyer: „Tien jaar geleden begonnen we compleet *from scratch*. Kijk waar we nu zijn.” Hij en zijn team hopen dat steeds meer Rwandese renners contracten krijgen bij Europese teams. En om de internationale kansen voor Afrikaanse renners te vergroten, willen ze in de toekomst een continentaal team oprichten. „Met de beste renners uit Eritrea, Zuid-Afrika, Rwanda en Nigeria. We heten niet voor niets Africa Rising.”

Boyer is van één ding in ieder geval zeker: „In de komende tien jaar gaat de Gele Trui naar een Rwandese renner.”

FEITEN

- Hoofdstad: Kigali
- Oppervlakte: 26.338 m² (Nederland is 41.542 m²)
- Inwonersaantal: 13 miljoen
- President: Paul Kagame
- Taal: Kinyarwanda, Frans en Engels